

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH
NA ROK 2020

I. Wprowadzenie

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Osielsku na 2020 rok jest konsekwentną kontynuacją wielu działań profilaktyczno – terapeutycznych zainicjowanych w latach poprzednich. Zakłada komplementarność działań w zakresie edukacji, profilaktyki i terapii problemów uzależnień, przy wykorzystaniu wiedzy teoretycznej i praktycznej osób reprezentujących podmioty administracji samorządowej i organizacji pozarządowych, które w ramach swych zadań statutowych podejmują zagadnienia zakresu problemów uzależnień.

Celem głównym programu jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów uzależnień, zmniejszanie rozmiarów już istniejących problemów alkoholowych i przemocy w rodzinie oraz zwiększanie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z nimi.

Cele szczegółowe programu:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
2. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych,
3. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
4. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13' i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
5. Zwiększenie oddziaływań w celu motywowania do podjęcia leczenia odwykowego,
6. Podnoszenie kwalifikacji osób pracujących w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
7. Prowadzenie edukacji publicznej w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i przemocy.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2020 opracowany został zgodnie z treścią Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982r. (t.j. Dz. U. z 2019 poz. 2277) oraz Narodowym Programem Zdrowia na lata 2016 – 2020. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych stanowi część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Osielsko na lata 2018 – 2028. Program został opracowany w oparciu o diagnozę sytuacji w gminie Osielsko, przeprowadzonej w okresie wrzesień – listopad 2019 przez zespół w składzie:

Beata Cerak – pedagog szkolny w Szkole Podstawowej w Żołędowie, członek GKRPA;

Tomasz Zimiński – pedagog w Szkole Podstawowej w Osielsku;

Kinga Słomińska – pedagog szkolny w Szkole Podstawowej w Niemczu;

Robert Szyszler – przewodniczący GKRPA, dzielnicowy na terenie gminy Osielsko;

Anna Wolf – członek GKRPA, pracownik socjalny;

Marzena Żychlińska – koordynator ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii, terapeuta uzależnień.

Program jest realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osielsku.

II. Diagnoza lokalna i opis sytuacji w zakresie problemów uzależnień w gminie Osielsko

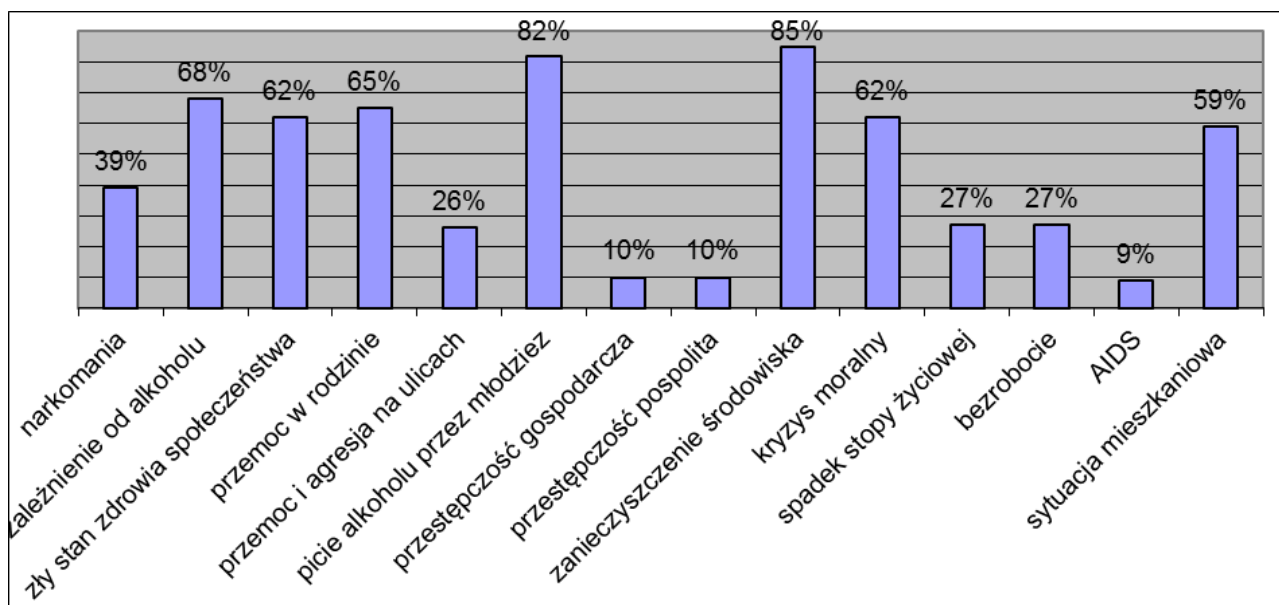
Diagnoza ma na celu dostarczenie rzetelnych informacji przydatnych do zaplanowania i realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2020 rok. Diagnoza powstała w oparciu o materiały własne, dane z badań monitoringowych oraz informacje i dane liczbowe otrzymane od podmiotów współpracujących przy realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w tym: GKRPA w Osielsku, Szkół Podstawowych z terenu gminy Osielsko, osób zatrudnionych przy realizacji zadań programu w RPK w Osielsku, GOPS w Osielsku, Polskiego Towarzystwa Zapobiegania Narkomanii oraz organizacji pozarządowych.

1. Mapa problemów uzależnień i innych problemów społecznych opracowana na podstawie wyników badań oraz informacji z instytucji zajmujących się pomocą osobom uzależnionym oraz ich rodzinom:

1) Problemy wskazane w badaniach wśród mieszkańców Gminy Osielsko

W planowaniu i prowadzeniu działań mających na celu profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych bardzo ważne jest rozpoznanie skali problemu, struktury spożycia napojów alkoholowych oraz zaburzeń życia społecznego i rodzinnego nimi wywołanych. Jednocześnie zgromadzenie danych statystycznych w zakresie uzależnienia nie daje rzeczywistego wyobrażenia o dynamice zjawiska ze względu na „wrażliwość” danych. Wzorem ubiegłego roku przeprowadzono badanie ankietowe wśród dorosłych mieszkańców gminy Osielsko pn. „*Problemy substancji psychoaktywnych w ocenie mieszkańców gminy Osielsko*”. W ankiecie wzięły udział 123 osoby, w tym 58 kobiet i 65 mężczyzn, w wieku od 18 do 75 lat. Ankietowani oceniali ważność problemów społecznych jak: przestępczość gospodarcza, przestępczość pospolita, narkomania, zanieczyszczenie środowiska, alkoholizm, kryzys moralny, zły stan zdrowia społeczeństwa, spadek stopy życiowej, sytuacja mieszkaniowa, przemoc w rodzinie, przemoc i agresja na ulicach, picie alkoholu przez młodzież, bezrobocie, AIDS, inne problemy występujące w gminie Osielsko. Do wyboru była następująca skala: ważne, mało ważne, nieważne, trudno powiedzieć.

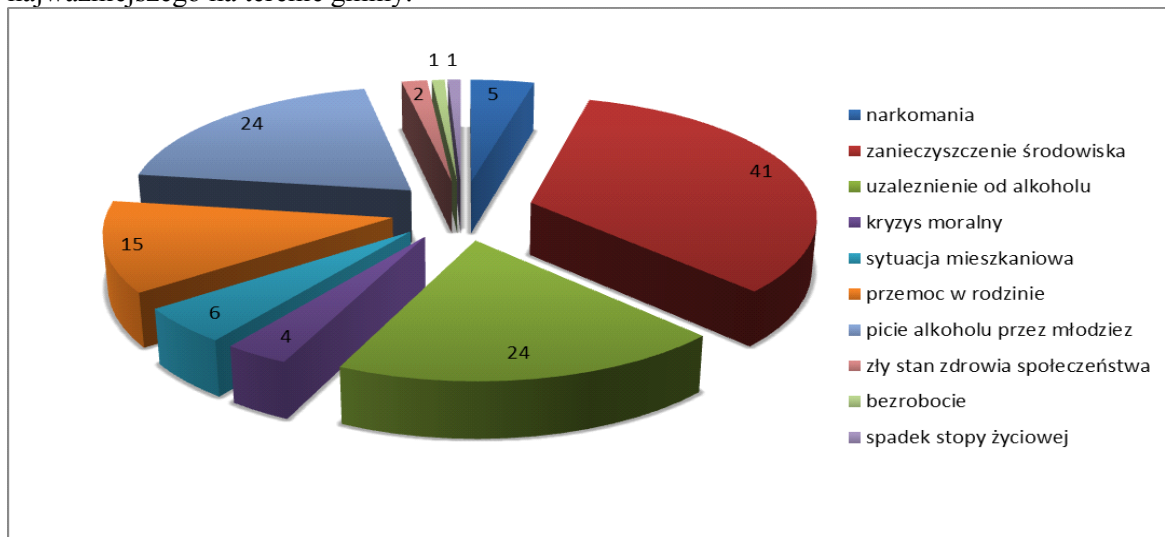
Rys. 1 Przedstawia sumę odpowiedzi „ważne” w odniesieniu do poszczególnych problemów.

Ankietowani (123 osoby) w następujący sposób wyodrębniali najważniejszy ich zdaniem problem społeczny na terenie gminy Osielsko:

- najczęściej wskazano „zanieczyszczenie środowiska” – 41 razy, następnie „picie alkoholu przez młodzież” – 24 razy oraz „uzależnienie od alkoholu ” – 24 razy, „przemoc w rodzinie” 15 razy, „sytuacja mieszkaniowa” – 6 razy, „kryzys moralny” – 4 razy oraz „narkomania” – 5 razy, „zły stan zdrowia społeczeństwa” wskazano 2 razy, „bezrobocie” – 1 raz, „spadek stopy życiowej” – 1 raz;

Rys. 2 Przedstawia porównanie odpowiedzi ankietowanych dotyczące wskazania problemu najważniejszego na terenie gminy.

Na podstawie wyników badania możemy zauważyć, że większość ankietowanych mieszkańców gminy Osielsko jako najważniejszy problem w roku 2019 wskazuje zanieczyszczenie środowiska, a jako następny picie alkoholu przez młodzież i uzależnienie od alkoholu. Wskazanie w/w czynników przez mieszkańców jest bardzo niepokojące. Konieczne jest zatem zwiększenie edukacji dotyczącej szkodliwości picia alkoholu szczególnie przez młodzież oraz zwiększenia edukacji publicznej mieszkańców gminy Osielsko. Zdecydowana większość ankietowanych uważa również, że picie alkoholu wiąże się z dużym ryzykiem (przede wszystkim zdrowotnym) bez względu na częstotliwość i ilości wypijanego alkoholu.

Badania pozwoliły również uzyskać informacje na temat częstotliwości spożywania alkoholu. Największa grupa ankietowanych – 56,2% przyznała, że piła alkohol w ciągu ostatniego miesiąca, a 45,2%, że w ostatnim tygodniu.

2) Wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród młodzieży szkolnej

Wśród młodzieży szkolnej z terenu gminy Osielsko przeprowadzono badanie na temat używania przez nich alkoholu i środków odurzających. Badanie to miało charakter anonimowy. Uczniom przedstawiono cel – poznanie stosunku młodych ludzi do środków uzależniających. Uczniowie odpowiadali dobrowolnie, w badaniu wzięło udział 158 uczniów klas VIII szkół podstawowych z terenu gminy Osielsko.

Młodzież zapytano między innymi o to ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło im się pić alkohol (tab. 1). Wyniki podane w % osób ankietowanych.

Tabela 1. Wynik badania

	Nigdy	Przynajmniej raz w życiu	W ciągu ostatniego miesiąca
Alkohol	50 %	50 %	13 %

Można zauważyć, że w porównaniu z latami ubiegłymi młodzież rzadziej pije alkohol. Uczniowie twierdzą, że doświadczenia z alkoholem mają związek np.: z wypiciem lampki szampana na Sylwestra, urodzinach, weselu. **Najwięcej osób zaznaczyło, że piło alkohol u siebie w domu lub u kogoś w domu.**

Inicjacja alkoholowa u badanych uczniów w większości przypada na 9 – 13 rok życia.

Uczniów zapytano również czy sprzedano im alkohol – trzy osoby odpowiedziały twierdząco. W zakresie oceny zachowania nastolatka (13 – 16 lat), który od czasu do czasu pali papierosy, pije piwo, pije wino, pije wódkę na uwagę zasługuje fakt zwiększenia się przyzwolenia na picie alkoholu niskoprocentowego. Zatem konieczne jest zwiększenie edukacji na temat szkodliwości picia alkoholu szczególnie przez młodzież oraz zwiększenie liczby dokonywanych kontroli w punktach sprzedaży alkoholu.

Profilaktyka alkoholowa w gminie Osielsko powinna się koncentrować na utrzymaniu właściwych postaw wobec alkoholu tych uczniów, którzy obecnie nie piją oraz na zmianie postaw wobec alkoholu niemałej części młodych ludzi, którzy mają za sobą inicjację alkoholową. Należy również zwrócić uwagę, iż pomimo sankcjonowanego zakazu sprzedaży alkoholu, duża część uczniów uważa go za towar łatwo dla nich dostępny.

Powyższe wyniki badań wyraźnie wskazują na konieczność kontynuacji działań profilaktycznych na rzecz dzieci i młodzieży, a także na podjęcie bardziej intensywnych działań edukacyjnych skierowanych do dorosłych, m. in. rodziców, nauczycieli, sprzedawców napojów alkoholowych.

3) informacje uzyskane z instytucji gminnych

- Dane dotyczące działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Osielsku

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na Komisję realizację konkretnych zadań. Jednym z nich jest podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego.

Tabela 2. Praca Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2015 – 2019 (do 30.11.2019)

	2015r.	2016r.	2017r.	2018r.	do 30.11.2019r.
Liczba osób zgłoszonych do GKRPA	33	47	45	45	39
Liczba wniosków skierowanych do sądu	14	12	20	16	11
Liczba osób, z którymi prowadzono rozmowy	101 osób	111 osób	49 osób	69 osób	79
interwencyjno – motywujące	140 konsultacji	153 konsultacje	101 konsultacji	167 konsultacji	105 konsultacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GKRPA w Osielsku.

- Dane z Urzędu Gminy Osielsko dotyczące rynku napojów alkoholowych.

Na terenie gminy Osielsko na dzień 30.11.2019r. zarejestrowane były 43 punkty sprzedaży napojów alkoholowych. Ich ilość pozostaje na zbliżonym poziomie od kilku lat. W Osielsku w 2019r. na jeden punkt sprzedaży alkoholu powyżej 18% przypadało 364 mieszkańców. Wskaźnik dostępności alkoholu powyżej 18% przypadającego na liczbę mieszkańców zmalał. Wynika to ze wzrostu liczby mieszkańców gminy Osielsko i spadku liczby punktów sprzedaży w stosunku do roku ubiegłego.

- Informacje ze szkół podstawowych na terenie gminy Osielsko.

Pismem z dnia 18 listopada 2019r. dyrektor Szkoły Podstawowej w Maksymilianowie informuje, iż odnotowano jeden przypadek stosowania przez ucznia substancji psychoaktywnej (e – papieros). Nie zgłoszono żadnego przypadku spożywania przez młodzież alkoholu. Wśród uczniów zdarzają się przypadki agresji fizycznej i werbalnej. Szkoła poinformowała Sąd Rejonowy w Bydgoszczy (Wydział Rodzinny i Nieletnich) o demoralizacji trzech uczniów.

Pismem z dnia 7 listopada 2019r. Pedagog Szkoły Podstawowej w Niemczu poinformował, że na terenie szkoły nie stwierdzono żadnych przypadków stosowania lub posiadania środków psychoaktywnych (także alkoholu) przez uczniów. Nie zauważono również przypadków „dilowania” na terenie szkoły. Do Sądu Rejonowego w Bydgoszczy (Wydział Rodzinny i Nieletnich) został skierowany jeden wniosek wobec ucznia w związku z demoralizacją i stosowaniem przemocy wobec innych osób.

Pedagog Szkoły Podstawowej w Osielsku pismem z dnia 12 listopada 2019r. poinformował, iż nie odnotowano ani jednego przypadku spożywania alkoholu na terenie szkoły podczas zajęć i wycieczek szkolnych. W szkole zdarzały się przypadki agresji i przemocy, jednak były na bieżąco rozwiązywane i eliminowane. Główny problemem jaki obecnie występuje w szkole to używanie przez uczniów e – papierosów.

Pismem z dnia 15 listopada 2019r. Pedagog Szkoły Podstawowej w Żołędowie poinformował, że do szkoły nie napływały oficjalne informacje o spożywaniu przez młodzież alkoholu, nie miały miejsca sytuacje, w których uczniowie spożywaliby alkohol na terenie szkoły. Zdarzały się incydenty używania przez uczniów klas gimnazjalnych (ostatni rocznik) używania e-papierosów. Problemy pojawiające się w szkole dotyczą również relacji między uczniami – agresja słowna, wulgaryzmy, mniej agresja fizyczna, pojedyncze wagary uczniów, zbyt duża ilość czasu spędzana przez młodzież przy komputerze – internet, gry komputerowe itp. Pojawiają się również sytuacje związane z cyberprzemocą (np. obrażanie kolegi na forach internetowych i portalach społecznościowych, zamieszczanie zdjęć bez wiedzy i zgody osoby). Szkoła zgłaszała na policję i do Sądu Rejonowego w Bydgoszczy (Wydział Rodzinny i Nieletnich) sprawy dotyczące nieodpowiedniego zachowania uczniów.

Pomoc udzielana uzależnionym mieszkańcom gminy Osielsko oraz ich rodzinom

1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osielsku

GOPS w Osielsku udziela m. in. pomocy finansowej i materialnej rodzinom z problemem alkoholowym. Liczba rodzin korzystających z tej pomocy w 2019 roku (do 30.11.2019) nieznacznie wzrosła w stosunku do ubiegłego roku

Tabela 3. Pomoc udzielana rodzinie z problemem alkoholowym przez GOPS w Osielsku w latach 2016 – 2019

Rok	2016	2017	2018	do 30.11.2019r.
Pomoc udzielana rodzinie z problemem alkoholowym	30	23	24	31

2) Rodzinny Punkt Konsultacyjny w Osielsku

Celem działalności Punktu Konsultacyjnego jest zdiagnozowanie problemów mieszkańców Gminy Osielsko w zakresie uzależnień, współuzależnienia, przemocy w rodzinie oraz zaplanowania pomocy i udzielenie wsparcia dla osób i rodzin korzystających z jego usług. Pomoc ma charakter oddziaływań psychologicznych, prawnych, edukacyjnych, terapeutycznych i socjalnych.

Tabela 4. Liczba klientów RPK w Osielsku w latach 2015 – 2019

Klienci RPK w Osielsku	2015	2016	2017	2018	do 30.11.2019r.
Osoby dorosłe korzystające z konsultacji psychologicznej	63 osoby 102 porady	77 osób 104 porady	59 osób 198 porad	60 osób 201 porad	55 osób 145 porad
Dzieci korzystające z konsultacji psychologicznej	105 dzieci 198 porad	210 dzieci 302 porady	152 dzieci 342 porady	122 dzieci 210 porad	98 dzieci 210 porad
Osoby dorosłe korzystające z konsultacji prawnych	98	89	101	77	55
Osoby współuzależnione uczestniczące w grupie terapeutycznej (1 raz w tygodniu)	10*	12*	11*	9*	8*
Osoby uzależnione uczestniczące w grupie AA	14*	12*	15*	14*	14*

*średnia liczba osób na spotkaniu grupowym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych osób zatrudnionych w RPK w Osielsku.

Na podstawie powyższych danych można stwierdzić, iż liczba osób korzystających z różnych form pomocy w RPK w Osielsku od kilku lat jest na zbliżonym poziomie. Wynika to z bogatej oferty RPK w Osielsku, dostępności świadczeń oraz wzrostu świadomości mieszkańców gminy Osielsko w przypadku znalezienia się przez nich w sytuacji kryzysowej.

3. Zespół Interdyscyplinarny w Osielsku

Poniższa tabela przedstawia liczbę Niebieskich Kart, które wpłynęły do Zespołu Interdyscyplinarnego w Osielsku w poszczególnych sołectwach w okresie od 01.01.2014 do 30.11.2019r.

Tabela 5. Liczba kart prowadzonych na terenie Gminy Osielsko w latach 2014 – 2019

Sołectwa	2014	2015	2016	2017	2018	do 30.11.2019
Osielsko	13	14	9	4	10	13
Niemcz	5	7	8	2	9	11
Żołędowo	6	7	8	2	3	3
Maksymilianowo	7	6	13	4	2	2

Niwy – Wilcze	3	2	3	-	5	1
Jaruzyn	-	2	3	-	1	1
Bożenkowo	4	2	3	-	2	1
Razem	38	40	47	12	32	32

Z tabeli wynika, że liczba prowadzonych Niebieskich Kart do 30.11.2019 w porównaniu z rokiem 2018 utrzymuje się na tym samym poziomie. W około 50% rodzin, w których sporządzono Niebieską Kartę, występuje problem alkoholowy.

Przypadki przemocy występują najczęściej w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są tylko członkowie rodziny.

Prowadzone dotychczas działania informacyjne – ogólnopolskie i lokalne przyczyniają się do zmiany świadomości społecznej i większej gotowości wśród osób doznających przemocy do jej przerwania, ujawniania i zgłaszania tego faktu odpowiednim organom. Przedstawiciele służb zobowiązanych do podejmowania interwencji i udzielania pomocy osobom doznającym przemocy doskonalą się zawodowo, posiadają coraz większą wiedzę i profesjonalizm w tym zakresie.

4. Polskie Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii z siedzibą w Bydgoszczy

Przewodniczący Polskiego Towarzystwa Zapobiegania Narkomanii w Bydgoszczy, Robert Rejniak poinformował, że w roku 2019 cztery osoby z terenu gminy Osielsko brały udział w programie Fred goes net (wczesna interwencja dla młodych osób używających narkotyków). W programie Candis uczestniczyła 1 osoba z terenu gminy Osielsko. Jedenaście osób spokrewnionych z osobami uzależnionymi skorzystało z pomocy Poradni Profilaktyki i Pomocy Rodzinie PTZN w Bydgoszczy.

„Fred goes net” jest programem profilaktyki selektywnej, wdrożonym w Polsce po raz pierwszy przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii w ramach projektu międzynarodowego realizowanego latach 2007 – 2010. Program adresowany jest do osób w wieku 14 – 21 lat, które używają substancji psychoaktywnych w sposób okazjonalny lub szkodliwy. Oparty jest na metodzie krótkiej interwencji profilaktycznej, prowadzony w formie warsztatów z wykorzystaniem metod i założeń dialogu motywującego. Celem zajęć jest podniesienie wiedzy uczestników na temat szkodliwości używania substancji psychoaktywnych oraz zachęcenie ich do oceny indywidualnego ryzyka używania substancji psychoaktywnych oraz w efekcie do zmiany postaw i zachowania – ograniczenia używania substancji lub abstynencji.

CANDIS to indywidualny, krótkoterminowy program terapeutyczny dla osób mających problemy z powodu używania marihuany lub haszyszu. W programie mogą uczestniczyć osoby powyżej 16 roku życia, które chciałyby ograniczyć lub zrezygnować z używania konopi. Program obejmuje z reguły 10 sesji trwających 90 min. każda, które realizowane są w okresie od 2 do 3 miesięcy i mają charakter indywidualnych rozmów z terapeutą. Program CANDIS jest wdrażany w Polsce przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii we współpracy z Centralnym Instytutem Zdrowia Psychicznego Uniwersytetu Heidelberga w Mannheim i Uniwersytetem Technicznym w Dreźnie.

III. Zasoby umożliwiające działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych

1. Świetlice opiekuńczo – wychowawcze

Świetlice działają w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przede wszystkim we współpracy ze szkołami, Ośrodkiem Kultury i ZHP.

Działalność polega przede wszystkim na:

- zapewnieniu opieki dzieciom wychowujących się w rodzinach dysfunkcyjnych;
- udzielaniu wsparcia i pomocy psychologiczno – pedagogicznej;
- diagnozowaniu sytuacji dziecka i rodziny;
- wyposażaniu młodych ludzi w umiejętności radzenia sobie z trudnymi życiowymi problemami i sytuacjami;
- pokazywaniu, jak można atrakcyjnie, twórczo i bezpiecznie spędzić czas wolny;
- wsparciu rodziców w procesie wychowania i radzenia sobie z trudnymi życiowymi sytuacjami;
- zapewnieniu pomocy w nauce.

2. Placówki oświatowe

Współpraca w ramach Gminnego Programu polega przede wszystkim na wspieraniu szkolnych i pozaszkolnych programów profilaktycznych, stosownie do potrzeb i problemów w każdej placówce. Ponadto szkoły udostępniają pomieszczenia na działalność świetlic opiekuńczo - wychowawczych. Prowadzona przez placówki oświatowe i opiekuńcze edukacja prozdrowotna i profilaktyczna uwidacznia się m.in. poprzez uczestnictwo dzieci i młodzieży w corocznym przeglądzie zespołów teatralnych, profilaktycznych konkursach szkolnych i pozaszkolnych czy zawodach sportowych.

3. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osielsku

GOPS w Osielsku jest autorem i głównym realizatorem gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

4. Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Osielsku

Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych tworzy i współrealizuje uchwalany corocznie Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii.

5. Rodzinny Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych (oraz każdej osoby będącej w kryzysie)

- Punkt informacyjno – konsultacyjny (Osielsko, ul. Centralna 6a, pokój 101) zajmuje się przede wszystkim poradnictwem, a w szczególności:
- motywowaniem osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia niezbędnego leczenia specjalistycznego,
- motywowaniem osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych, do zmiany szkodliwego wzoru picia,
- udzielaniem wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym poprzez:
- indywidualne rozmowy podtrzymujące rozpoczęte terapie / leczenie
- prowadzenie grupy wsparcia dla osób po zakończonym leczeniu w placówce odwykowej
- rozpoznawaniem zjawiska przemocy domowej, udzielaniem stosownego wsparcia rodzinie oraz informowanie o możliwościach uzyskania stosownej pomocy i w celu powstrzymania przemocy,
- inicjowaniem interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej,

- gromadzeniem i udostępnieniem aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które powinny być włączone w systemowa pomoc dla rodziny,
- udzielaniem wsparcia prawnego osobom, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej, m.in. będącej konsekwencją decyzji podjętych w uzależnieniu bądź we współuzależnieniu.

6. Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Osielsku

W celu zapobiegania przemocy domowej, która jest przyczyną dysfunkcji rodziny oraz prowadzi do wielu tragedii życiowych powołany został Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Osielsku. Głównym zadaniem Zespołu jest integrowanie i koordynowanie wszelkich służb, jednostek organizacyjnych oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W zakres zadań Zespołu wchodzi:

- opracowywanie i realizacja programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- prowadzenie działań edukacyjnych służących wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.

7. Grupa Wsparcia Anonimowych Alkoholików

Grupa Wsparcia AA, to samopomocowa grupa terapeutyczna spotykająca się na mityngach w czwartki w Rodzinnym Punkcie Konsultacyjnym w Osielsku w godzinach od 19.00 do 21.00. Anonimowi Alkoholicy są wspólnotą mężczyzn i kobiet, którzy dzielą się nawzajem swoim doświadczeniem, siłą i nadzieją, aby rozwiązać swój problem i pomagać innym w wyzdrowieniu. Jedynym warunkiem uczestnictwa we wspólnocie jest chęć zaprzestania picia.

8. Gminny Ośrodek Kultury w Osielsku, Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji oraz organizacje pozarządowe

Ośrodek Kultury wspiera działania profilaktyczne poprzez współorganizację wielu przedsięwzięć.

Organizacje pozarządowe, które statutowo prowadzą m.in. działalność edukacyjno-profilaktyczną, sportową oraz zapobiegającą uzależnieniom, uczestniczą w realizacji zadań z Programu w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariatu. Zadania realizowane w ten sposób to m.in. letnie i zimowe otwarte imprezy profilaktyczne w szczególności dla dzieci i młodzieży, obozy dla dzieci.

GOSIR wspiera systematycznie działania profilaktyczne dla dzieci i młodzieży w ramach organizacji czasu wolnego.

IV. Cele Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla

dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych,

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13' i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,

6. Zwiększenie oddziaływań w celu motywowania do podjęcia leczenia odwykowego,

7. Podnoszenie kwalifikacji osób pracujących w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,

8. Prowadzenie edukacji publicznej w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i przemocy.

V. Zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Zadanie 1.

Działalność Rodzinnego Punktu Konsultacyjnego w Osielsku

- a) ponoszenie kosztów zatrudnienia specjalistów (w tym: psychologów, terapeutów, prawnika),
- b) sprawowanie nadzoru, koordynacja działań i opieka merytoryczna nad prawidłową realizacją zadań Gminnego programu,
- c) ponoszenie kosztów utrzymania pomieszczenia (w tym: opłacanie rachunków za prowadzone rozmowy telefoniczne, energia cieplna, energia elektryczna, zużycie wody, koszt utrzymania czystości i inne)
- d) wykonywanie niezbędnych prac remontowych, adaptacyjnych i modernizacyjnych w RPK w Osielsku oraz wyposażanie w niezbędny sprzęt.

Zadanie 2.

Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od alkoholu.

1. Udzielanie pomocy osobom uzależnionym oraz zagrożonym uzależnieniem od alkoholu w następujących formach:

- a) konsultacje ze specjalistami,
- b) zajęcia edukacyjne, w tym warsztaty i treningi,
- c) pomoc i wsparcie psychologiczne,
- d) zajęcia będące alternatywą wobec używania alkoholu, wspomagające proces zdrowienia
- e) wspieranie osób uzależnionych, po ukończonych programach terapii podstawowej i pogłębionej (w tym wyjazdowe warsztaty podnoszące umiejętności psychologiczne, warsztaty terapeutyczne).

2. Organizowanie, współorganizowanie konferencji, seminariów oraz innych form podnoszących poziom kwalifikacji z zakresu profilaktyki uzależnień (w tym zorganizowanie konferencji na terenie gminy Osielsko – w odniesieniu do problemów związanych z problemami uzależnień oraz przemocy domowej).

Zadanie 3.

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy związane z używaniem alkoholu pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

1. Działania na rzecz rodzin z problemem przemocy:

- a) udzielanie pomocy poprzez: poradnictwo, wsparcie psychologiczne, edukację, psychoedukację, psychoterapię, konsultacje specjalistyczne, mediacje rodzinne, socjoterapię,
 - b) udzielanie pomocy rodzinom, w których występuje problem dysfunkcji wychowawczych związanych z problemem przemocy w rodzinie poprzez: zajęcia edukacyjne, warsztaty umiejętności życia w rodzinie, uczestnictwo w Szkole dla Rodziców, poradnictwo oraz wykłady,
 - c) prowadzenie edukacji publicznej zwiększającej świadomość rodziców i opiekunów w wychowaniu dzieci i młodzieży, a także korygującej postawy rodzicielskie,
 - d) prowadzenie edukacji zwiększającej wiedzę i umiejętności specjalistów oraz rodziców z zakresu przemocy w rodzinie, przemocy rówieśniczej, w tym cyberprzemocy,
2. Udzielanie pomocy rodzinom, w których występują problemy w związku z używaniem alkoholu w szczególności poprzez:
- a) konsultacje ze specjalistami
 - b) zajęcia edukacyjne
 - c) warsztaty umiejętności życiowych
 - d) treningi zachowań
 - e) poradnictwo
 - f) psychoterapię
 - g) socjoterapię
 - h) prowadzenie grupy wsparcia dla osób współuzależnionych
3. Finansowanie różnych form pomocy dla dzieci oraz rodzin, w których występują problemy w związku z używaniem alkoholu oraz przemocą w rodzinie, poprzez organizację wolnego czasu i wypoczynku (w tym organizacja kolonii letnich i ferii zimowych dla dzieci).

Zadanie 4.

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.

1. Realizowanie, finansowanie, dofinansowywanie realizacji programów z zakresu profilaktyki uzależnień, w tym:
 - a) programów informacyjno – edukacyjnych,
 - b) programów środowiskowych,
 - c) programów rówieśniczych,
 - d) programów socjoterapeutycznych oraz innych programów zawierających elementy terapii
 - e) programów adresowanych do tzw. „grup ryzyka”, m. in.: realizacja programów interwencyjnych na rzecz dzieci, młodzieży i rodzin z problemem alkoholowym,
 - f) programów alternatywnych z uwzględnieniem pozalekcyjnych zajęć sportowych,
 - g) programów nowoczesnej profilaktyki zintegrowanej z zastosowaniem skutecznych strategii profilaktycznych oraz rozwiązań nowatorskich,
 - h) programów edukacyjnych dla rodziców i wychowawców (w tym wyjazdowe warsztaty dla rodziców),
 - i) prowadzenie świetlic opiekuńczo – wychowawczych i środowiskowych, zajęć pozalekcyjnych połączonych z realizacją programu profilaktycznego oraz prowadzenie wzmożonych oddziaływań skierowanych do dzieci mieszkających wraz z rodzicami w lokalach socjalnych w Bożenkowie,

- j) programów realizowanych w czasie wolnym od nauki, w tym podczas ferii oraz wakacji, uatrakcyjnianie form spędzania wolnego czasu połączonego z realizacją programu profilaktycznego (w tym: półkolonie organizowane przez GOK, obozy, kolonie).
2. Prowadzenie edukacji publicznej, także we współpracy z mediami publicznymi.
3. Promocja zdrowego, bezpiecznego stylu życia, zdrowia psychicznego poprzez organizowanie, finansowanie, dofinansowywanie różnego rodzaju imprez oraz wydarzeń społeczno – kulturalnych adresowanych do mieszkańców gminy Osielsko.
4. Prowadzenie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców oraz bezpieczeństwa ruchu drogowego.
5. Organizowanie, współorganizowanie szkoleń, konferencji, seminariów i innych podnoszących poziom kwalifikacji realizatorów działań z zakresu profilaktyki zintegrowanej oraz problematyki uzależnień.
6. Prowadzenie badań, monitorowanie problemów społecznych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych oraz przemocą w rodzinie.
7. Opracowywanie, wykonywanie materiałów służących realizacji działań z zakresu problematyki uzależnień.
8. Zakup materiałów, wydawnictw, prasy do realizacji działań z zakresu problematyki uzależnień.
9. Organizacja wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci zagrożonych dysfunkcją. Zatrudnienie do realizacji podczas wypoczynku dzieci, nauczycieli prowadzących program profilaktyczny oraz wychowawców kolonijnych.
10. Dożywanie dzieci uczestniczących w zajęciach profilaktycznych prowadzonych w ramach świetlic środowiskowych i opiekuńczo – wychowawczych.
11. Inne działania z zakresu profilaktyki.

Zadanie 5.

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień.

1. Udzielanie pomocy merytorycznej, organizacyjnej instytucjom, osobom fizycznym, organizacjom pozarządowym, w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy.
2. Prowadzenie grupy konsultacyjno – superwizyjnej dla pracowników socjalnych, terapeutów, pedagogów, policjantów, realizatorów programu, osób zajmujących się pomocą rodzinom.
3. Współdziałanie z instytucjami i organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, w zakresie realizacji:
 - a) programów terapeutycznych dla osób uzależnionych i ich rodzin,
 - b) programów szkoleniowych dla osób pracujących z osobami zagrożonymi oraz uzależnionymi od alkoholu (w tym dla koordynatora ds. rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii),
 - c) organizowania imprez promujących zdrowy styl życia.
4. Współpraca z ruchami samopomocowymi.

Zadanie 6.

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych polegająca na podejmowaniu czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, ponoszenie kosztów administracyjnych z tym związanych (koszty badania

w przedmiocie uzależnienia na zasadach określonych w art. 24 i 25 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi) oraz kosztów innych działań Gminnej Komisji (w tym kosztów podróży). Kontrole przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych i sporządzanie wniosków dla potrzeb organu wydającego zezwolenia, celem przepływu informacji.

1. Organizacja szkolenia dla sprzedawców napojów alkoholowych.
2. Organizacja szkolenie dla członków GKRPA

Zadanie 7.

Podjęmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

VI. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Wynagrodzenie w wysokości 180 zł za każde posiedzenie przysługuje członkom Komisji za uczestnictwo i pracę w posiedzeniach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
2. Wynagrodzenie w wysokości 240 zł za każde posiedzenie przysługuje przewodniczącemu Komisji za uczestnictwo i pracę w posiedzeniach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
3. Potwierdzeniem uczestnictwa w posiedzeniu Komisji jest podpisana lista obecności, która jest jednocześnie podstawą do dokonania wypłaty wynagrodzenia.

VII. Harmonogram realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

L.P.	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki	Termin realizacji
1	Działalność Rodzinnego Punktu Konsultacyjnego w Osielsku	Osoby zatrudnione w RPK w Osielsku m.in. psycholog, prawnik, terapeuta, członkowie GKRPA w Osielsku	- liczba osób korzystających, - liczba dyżurów (sprawozdania, umowy, rachunki, faktury)	Cały rok 2020
2	Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od alkoholu	Osoby zatrudnione w RPK w Osielsku m.in. psycholog, prawnik, GKRPA, specjaliści z zewnątrz	- liczba osób korzystających, - liczba dyżurów (sprawozdania, umowy, rachunki, faktury), - liczba udzielonych specjalistycznych porad/konsultacji, - liczba spotkań grupowych	Cały rok 2020
3	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy związane z używaniem alkoholu a w szczególności ochrony	Szkoły, organizacje pozarządowe, Zespół Interdyscyplinarny, GOK, GOSIR, GOPS, specjaliści z zewnątrz,	liczba zrealizowanych programów, - liczba przeprowadzonych konsultacji,	Cały rok 2020

	przed przemocą w rodzinie.	RPK	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób, które wzięły udział w programach, - liczba osób korzystających z konsultacji, - liczba realizatorów programów, - liczba podmiotów współpracujących, 	
4	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.	Szkoły, organizacje pozarządowe, Zespół Interdyscyplinarny, GOK, GOSIR, GOPS, specjaliści z zewnątrz, RPK,	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zrealizowanych programów, - liczba osób/rodzin objętych programami, - liczba realizatorów programów, - liczba udzielonych porad, konsultacji, szkoleń, - liczba realizatorów szkoleń, - liczba dzieci uczestniczących w zajęciach i korzystających z wypoczynku zimowego i letniego 	Cały rok 2020
5	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień	Pracownicy RPK, szkoły	<ul style="list-style-type: none"> - liczba realizatorów działań profilaktycznych, którzy podwyższyli swoje kwalifikacje, - liczba programów zawierających nowe metody i formy oddziaływań 	Cały rok 2020
6	Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	GKRPA, GOPS	<ul style="list-style-type: none"> - ilość przeprowadzonych kontroli, - liczba wydanych postanowień, liczba posiedzeń GKRPA 	Cały rok 2020
7	Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i	GKRPA	<ul style="list-style-type: none"> - Ilość złożonych wniosków do sądu, - - liczba przeprowadzonych kontroli, 	Cały rok 2020

przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego			
--	--	--	--

VIII. Monitoring i ewaluacja

System monitoringu.

Narzędziem do monitoringu będzie sporządzony harmonogram oraz wskaźniki. Realizację zadań będzie monitorował Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osielsku, który raz na pół roku, tj. na dzień 30 czerwca i 31 grudnia będzie sporządzał informację pisemną w formie sprawozdania i przekazywał wójtowi gminy w terminie do 30 dni od w/w dat. Wójt Gminy i Rada Gminy podejmują decyzje o wdrożeniu działań korygujących jeżeli pojawi się taka potrzeba.

System ewaluacji.

Zadaniem ewaluacji jest zbadanie czy cele programu zostały osiągnięte. Miarą realizacji celów są wskaźniki. Wskaźniki podano do każdego zadania ujętego w harmonogramie. Według tych wskaźników Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osielsku wraz z GKRPA ocenią raz na pół roku, tj. na dzień 30 czerwca i 31 grudnia, oraz sporządzą informację pisemną w formie protokołu i przedstawią wójtowi gminy wraz z wnioskami dotyczącymi zapisów w programie na następne lata w terminie do 30 dni od w/w dat.

IX. Źródła finansowania

Realizacja zadań wskazanych w Programie finansowana jest w szczególności ze środków uzyskiwanych z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych zgodnie z art. 11¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz zgodnie z uchwałą budżetową na rok 2020.

Postanowienia końcowe

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych inicjuje działania w zakresie przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży zgodnie z art. 4¹ ust. Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
2. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych stanowi część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Osielsko na lata 2018 – 2028.